

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан Педагогічного факультету
Олефіренко Т.О.
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

Психологія особистості та персонологія

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності **053 Психологія**

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: «Практична психологія»

Шифр за навчальним планом ПП02

Київ – 2022 рік

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологія особистості та персонологія», затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова від _____ протокол № _____.

Розробник: **Чанчиков І.К.**, доктор філософії у галузі психології, викладач кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології «30» серпня 2022 року, протокол № 2_____

Завідувач кафедри _____ Митник О.Я.

1. Пояснювальна записка

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 6		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи.
Спеціальність (код, назва) 0.53 «Психологія» («Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 180		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	Інтерактивні методи: <i>мікрОВкладання, інверсії, емпатії, інциденту</i>
Освітній ступень: «магістр» (освітньо-професійна програма)	Лекції:		Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
	30	12	
	Семінарські (практичні) заняття:		
нормативна	30	6 (6)	
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й			Форми поточного контролю: МКР
	Індивідуальна робота:		
Семестр: 1-2-й денна, заочна	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) 2 год – аудиторне 1 семестр 3 год. – 2 семестр.	120	156	Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	33% 67%	13% 87%	
Мова навчання - укр.			

Предмет вивчення освітнього компоненту: типологія особистості і сучасні психотерапевтичні напрямки роботи з різними типами особистості.

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Історія психології», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Вікова психологія», «Психологічне консультування», «Диференціальна психологія».

Мета і завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання освітнього компоненту «Психологія особистості та персонологія» є формування системного розуміння поняття особистості та розкриття особливостей роботи практичного психолога з різними типами особистості.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Психологія особистості та персонологія» є:

- формування системи знань щодо різноманітності напрямів та течій персонології;
- розвиток вміння аналізувати та порівнювати основні психологічні напрями сучасності;
- формування уявлення про особистість як системну соціальну якість, що опосередковує взаємодію індивіда із соціокультурним середовищем і яка набувається ним у процесі активного самовдосконалення;
- сформувані вміння психотерапевтичної роботи з розладами особистості;
- розкрити сучасні техніки роботи с самоефективністю та самоактуалізацією.

Основні результати навчання та компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Результати навчання	Компетентності
<p>ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПР14. Здатність будувати (розробляти): різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультування, психокорекційні технології.</p> <p>ПР15. Здатність демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань та усвідомлювати психофізіологічні засади розвитку особистості, зокрема,</p>	<p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.</p> <p>ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у</p>

<p>становлення творчої особистості.</p> <p>ПР17. Здатність застосовувати акмеологічні знання при аналізі творчих досягнень людини в професійній та особистісній сферах.</p> <p>ПР 18. Здатність будувати адекватну стратегію і тактику психологічної допомоги різним категоріям населення, клієнтам у різних професійних сферах діяльності щодо досягнення власного «акме», побудови власного професійного іміджу.</p> <p>ПР19. Здатність використовувати різноманітні технології у здійсненні психоконсультації та психокорекції.</p> <p>ПР20. Здатність орієнтуватися в теоретичних моделях психологічної допомоги, використовувати їх в різноманітних її галузях та різновидах, володіти основними процедурами, техніками та конструктами</p>	<p>фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p> <p>СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.</p> <p>СК11. Здатність будувати різноманітні технології розвивальних впливів на особистісно-професійний розвиток людини: технології ігromodelювання, технології психоконсультації, психокорекційні технології, технології розвитку аутокомпетентності.</p> <p>СК12. Здатність до розпізнавання ознак конфлікту, до організації взаємодії його учасників з метою продуктивного його розв'язання, володінням широким спектром стратегій поведінки в конфлікті, здатність до емоційної саморегуляції.</p>
--	--

II. Примірний тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Практичні	СРС	
Змістовий модуль 1.. Соціально-психологічна природа особистості												
1.1	Тема 1. Поняття	4	2		2	4	1	0,5	0,5		6	

	персонології як науки: актуальність, предмет і завдання										
1.2	Тема 2. Основні теорії особистості у західній і східній соціокультурних традиціях	6	4		2	16	2	1	1		20
1.3.	Тема 3. Теорії особистості у радянській та вітчизняній психології	4	2		2	14	1	0,5	0,5		14
	МКР № 1					2					2
	Разом за змістовим модулем 1	14	8		6	36	4	2	2		42
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна характеристика особистості											
2.1	Тема 1. Поняття самосвідомості	4	2		2	10	1,5	1		0,5	14
2.2	Тема 2. Рівні організації особистості	4	2		2	4	3	1	2		8
2.3	Тема 3. Типи організації характерів	8	4		4	14	3,5	2		1,5	20
2.4	Тема 4. Психотерапія розладів особистості	6	2		4	14	4	2		2	20
	МКР № 2					2					2
	Разом за змістовим модулем 2	22	10		12	44	12	6	2	4	64
Змістовий модуль 3. Особистісний потенціал та самоефективність											
3.1	Тема 1. Поняття життєстійкості як психологічного явища	8	4		4	12	2	1		1	16
3.2	Тема 2. Розвиток і формування особистості	8	4		4	16	3	2		1	18
3.3	Тема 3. Психологія творчості	8	4		4	10	3	1	2		14
	МКР № 3					2					2
	Разом за змістовим модулем 3	24	12		12	40	8	4	2	2	50
Разом:		60	30		30	120	24	12	6	6	156

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій

1.	<p>Змістовий модуль 1. Соціально-психологічна природа особистості</p> <p>Тема 1.1 Поняття персонології як науки: актуальність, предмет і завдання. Сутність поняття «особистість» у психології.</p> <p>Предмет сучасної персонології. Множинність психологічних визначень особистості. Основні положення про особистість у сучасній персонології. Фактори, що впливають на становлення та розвиток особистості. Рівні вивчення особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [4, 12, 21]; • <i>додаткові:</i> [5]. <p>Тема 1.2 Основні теорії особистості у західній і східній соціокультурних традиціях</p> <p>Основні західні концепції особистості. Біхевіоризм про особистість людини. Особистість у психоаналізі: З. Фрейд, А. Адлер, Еге. Фромм, До. Хорні, Еге. Еріксон, У. Райх. Особистість у глибинній психології К. Юнга. Особистість у гуманістичній психології: А. Маслоу, К. Роджерс та його сучасні послідовники. Особистість у трансперсональній психології: С. Гроф, Т. Лірі, Т. Маккенна, Ч. Тарт, К. Вілбер, Р. Уолш. Нейролінгвістичне програмування про особистість: Р. Бендлер, Д. Гріндер та їх послідовники. Психосинтез Р. Ассаджолі про особистість. Трансактний аналіз Еге. Берна про особистість. Онтопсихологія А. Менегетті про особистість. Логотерапія В. Франкла про особистість. Елементи східних релігій та філософій у сучасних західних навчаннях про особистість. Йога і індійська соціокультурна традиція. Система Дзен-Буддизму. Суфізм і ісламська соціокультурна традиція (Газалі, Ібн аль-Арабі). Теософська соціокультурна традиція. (Рудольф Штайнер і Макс Гендель).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [4, 19, 21]; • <i>додаткові:</i> [5]. <p>Тема 1.3 Теорії особистості у радянській та вітчизняній психології</p> <p>Підходи до особистості роботах А. Ф. Лазурського, У. М. Бехтерева, П. П. Блонського. Теорія відносин В. Н. Мясищева. Культурно-історичний підхід Л. С. Виготського. Діяльнісний підхід у психології: М. Я. Басов, С. Л. Рубінштейн, А. Н. Леонт'єв, В. П. Зінченко, В. В. Давидов. Структурний підхід К. К. Платонова. Інформаційно-мотиваційний підхід П. В. Симонова. Психофізіологічний підхід до особистості: І. М. Сеченов, І. П. Павлов,</p>	4	2
1.1		1	0,5
1.2		1	0,5
1.3		2	1

	<p>А. А. Ухтомський. Особистість та комплексне вивчення людини за Б. Г. Ананьєва. Особистість у лєнінградській психологічній школі. Концепція персоналізації (А. Петровський). Становлення і розвиток особистості у працях Г. Костюка.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [3, 7, 14]; • додаткові: [4]. 		
<p>II</p>	<p>Модуль 2. Соціально-психологічна характеристика особистості</p> <p>Тема 2.1 Поняття самосвідомості</p> <p>Самосвідомість та її місце у психологічній організації людини. Самосвідомість та соціалізація. Критерії самосвідомості. Самосвідомість як продукт. Самопізнання та самоставлення. Внутрішній діалог як механізм функціонування самосвідомості. Самосвідомість та Я-концепція. Структура Я-концепції та її функції. Образ-Я. Усвідомлення власних психічних якостей як наслідок соціального порівняння. Самооцінка та самоповага. Самосвідомість особистості та життєвий шлях. Особистісне самовизначення, особистісна ідентичність. Соціальна ідентичність.</p>		
<p>2.1</p>	<p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [4, 13]; • додаткові: [1]. 	<p>5</p>	<p>3</p>
		<p>0,5</p>	<p>0,5</p>
	<p>Тема 2.2 Рівні організації особистості</p> <p>Історичний контекст: діагностика рівня патології характеру. Специфічні виміри спектра “невротик – межовий – психотик”. Характеристики структури особистості невротичного рівня. Характеристики структури особистості психотичного рівня. Характеристики межової структури особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 17]; • додаткові: [5]. 		
<p>2.2</p>	<p>Тема 2.3 Типи організації характерів</p> <p>Теорія розладів особистості. Психопатичні (антисоціальні) особи. Нарцисичні особи. Шизоїдні особи. Параноїдні особи. Депресивні та маніакальні особистості. Мазохістичні (поразницькі, саморуйнівні) особистості. Обсесивні та компульсивні особи. Істеричні, чи театральні особистості. Дисоціативні особи. Драйви, афекти та темперамент різних видів характерів. Захисні та адаптивні</p>		

2.3	<p>процеси. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [10, 13, 16]; • додаткові: [2, 4]. <p>Тема 2.4 Психотерапія розладів особистості Психоаналітична терапія розладів особистості. Юнгіанський психоаналіз, дослідження свого «Я», розвиток самості. Когнітивно-поведінкова терапія та робота з дисфункційними схемами. Неролінгвістичне програмування та метамоделі при терапії розладів особистості. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [16]; • додаткові: [3]. <p>Змістовий модуль 3. Особистісний потенціал та самоефективність</p> <p>Тема 3.1 Поняття життєстійкості як психологічного явища Поняття життєстійкості у психології. Різномасштабні трактування життєстійкості: благополуччя, стресостійкість, резильєнтність, життєтворчість. Підходи та напрями до розуміння життєстійкості. Екзистенціалізм як основа розуміння життєстійкості. Дослідження життєстійкості у позитивній психології. Стресостійкість та психологія стресу. Сучасні підходи до розуміння психологічного благополуччя. Життєтворчість як творча сутність людини. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [14]; • додаткові: [2]. <p>Тема 3.2 Розвиток і формування особистості Підходи і теорії розвитку особистості. Гармонійний і дисгармонійний розвиток особистості. Роль психолога у розвитку особистості клієнта. Кризи особистості. Ставлення до кризи та її подолання. Мотив і мотивація. Мотив як опредмечена потреба, як спонукання до активності. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. Коучінг як напрямок актуалізації особистості. Інструменти коучінгу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [12, 20]; • додаткові: [1, 4]. 	1	0,5
		2,5	1,5

	<p>Тема 3.3 Психологія творчості</p> <p>Теорії і концепції творчості. Види і рівні творчої діяльності. Поняття про здібності. Задатки і здібності. Класифікація здібностей.. Здібності особистості та рівні їх розвитку. Обдарованість. Талант. Геніальність. Вплив соціального середовища на обдарованість. Методи навчання і стимулювання творчості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [10, 12]; • <i>додаткові:</i> [1]. 		
--	--	--	--

4.1. Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Соціально-психологічна природа особистості

Семінарське заняття 1. Тема 1. Поняття персонології як науки: актуальність, предмет і завдання. Сутність поняття «особистість» у психології

1. Персонологія як галузь науки.
2. Характеристика особистості у сучасних напрямках персонології:
 - 1) Психоаналіз;
 - 2) Біхевіоризм;
 - 3) Когнітивна психологія;
 - 4) Гуманістична психологія;
 - 5) Трансперсональна психологія.
3. Презентація таблиці за темою: «Структура особистості у сучасних напрямках персонології».

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [4, 12, 20];
- *додаткові:* [4].

Семінарське заняття 2. Тема 1.2. Основні теорії особистості у західній і східній соціокультурних традиціях

1. Йога і індійська соціокультурна традиція.
2. Система Дзен-Буддизму.
3. Суфізм і ісламська соціокультурна традиція (Газалі, Ібн аль-Арабі).
4. Теософська соціокультурна традиція. (Рудольф Штайнер і Макс Гендель).
5. Презентація есе за темою: «Формування концепції особистості у східній культурі».

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [4, 19, 20];
- *додаткові:* [4].

Змістовий модуль 2. Соціально- психологічні виміри ставлення особистості до себе. Психологія індивідуальності.

Семінарське заняття 3. Тема 2.2 Я-концепція особистості

1. Я-концепція особистості.
2. Образ тіла як базисний компонент образу «Я».
3. Види самооцінки і рівня домагань.
4. Порівняння поглядів Дж. Келлі та К. Роджерса на Я-концепцію.
5. Презентація таблиці з основними критеріями визначення акцентуації особистості.
6. Презентація висновку по діагностиці самоствавлення і самооцінки двох досліджуваних.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [2, 17];
- **додаткові:** [3].

Семінарське заняття 4. Тема 2.3 Типи організації характерів

1. Теорія розладів особистості.
2. Психопатичні (антисоціальні) та нарцисичні особи.
3. Шизоїдні та параноїдні особи.
4. Депресивні та маніакальні особистості.
5. Мазохістичні (поразницькі, саморуйнівні) особистості. Обсесивні та компульсивні особи.
6. Істеричні, чи театральні особистості. Дисоціативні особи.
7. Презентація таблиці з основними критеріями визначення акцентуації особистості.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [16];
- **додаткові:** [2].

Змістовий модуль 3. Особистісний потенціал та самоефективність

Семінарське заняття 5. Тема 3.2 Потреби і мотиви як джерело активності особистості

1. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях.
 - 1) Інстинкти як рушійна сила поведінки (З. Фройд);
 - 2) Потреби як джерело активності людини: потреби в досягненні досконалості (А. Адлер);
 - 3) Підтримка цілісності і єдності (К. Юнг);
 - 4) Уникнення ізоляції від оточуючих, встановлення зв'язків (Е. Фромм);
 - 5) Потреби в самоактуалізації (А. Маслоу).
2. Презентація есе на тему «Самоактуалізації та самореалізації особистості в сучасних умовах».

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [12, 20];
- **додаткові:** [1].

Семінарське заняття 6. Тема 3.3 Психологія творчості

1. Класичні і сучасні теорії творчості.
2. Види творчої діяльності.
3. Характерні риси творчої особистості.
4. Загальна характеристика методів дослідження творчої особистості.
5. Методи навчання і активізації творчості.

Рекомендовані інформаційні джерела

- **основні:** [8, 18];

4.2. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Розробити таблицю за темою: «Характеристика особистості у сучасних напрямках персонології».	Презентація таблиці на сем.з.1 (модуль 1)
2.	Написати твір-есе за темою: «Формування концепції особистості у східній культурі».	Презентація таблиці на сем.з.2 (модуль 1)
3.	Провести діагностику самоствавлення та самоцінки у двох досліджуваних. Підготувати висновок.	Презентація критеріїв на сем.з.3 (модуль 2)
4	Скласти таблицю з основними критеріями визначення акцентуації особистості.	Презентація рекомендацій на пр.з.2 (модуль 3)
5.	Написати твір-есе за темою: «Самоактуалізації та самореалізації особистості в сучасних умовах»	Презентація есе на сем.з.5 (модуль 3)

V. Засоби діагностики успішності навчання

Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на лабораторних заняттях, виконання ІНДЗ, трьох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників, написання рефератів.

Завдання до контрольної роботи (тестові завдання).

Модульна контрольна робота № 1

1. Термін «персонологія» належить:
 - а) Сальваторе Мадді;
 - б) Генрі Мюррею;

в) Абрахам Маслоу.

2. Індивід – це:

а) та ж людина, тільки абстрагована від її біологічної, природної сторони, яка розглядається як суспільна, соціальна істота;

б) людська біологічна основа розвитку особистості;

в) це поєднання психологічних особливостей людини, що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей.

3. Особистість – це:

а) це поєднання психологічних особливостей людини, що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей;

б) та ж людина, тільки абстрагована від її біологічної, природної сторони, яка розглядається як суспільна, соціальна істота;

в) людська біологічна основа розвитку особистості.

4. Індивідуальність – це:

а) людська біологічна основа розвитку особистості.

б) та ж людина, тільки абстрагована від її біологічної, природної сторони, яка розглядається як суспільна, соціальна істота;

в) це поєднання психологічних особливостей людини, що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей.

5. Особистісна організація за З. Фройдом обіймає три основні структури:

а) Ід, Его та Супер-его;

б) Ід, Свідоме, Тінь;

в) Проекція, Его, Архетип.

6. Архетип – це:

а) витіснений зі свідомості досвід, а також накопичення пов'язаних між собою думок та почуттів;

б) архаїчні первинні елементи, які містять досвід усього людства;

в) організована група чи констеляція почуттів, думок, перцепцій, спогадів, яка існує в особистому несвідомому.

7. Р. Ассаджіолі розробив:

а) психолінгвістику;

б) психосинтез;

в) психоаналіз.

8. Види драйвів по К. Хорні;

а) потяг до людей, намагання віддалитись, нейтральність;

б) потяг до людей, намагання віддалитись, намагання віддалитись;

в) потяг до людей, намагання віддалитись, бути вільним.

9. Предметом вивчення біхевіоризму є:

а) емоції;

б) думки;

в) поведінка.

10. Третій рівень структури особистості за В. С. Мерліном

а) Супер-его;

б) самоактуалізація;

в) система соціально-психологічних індивідуальних властивостей.

Модульна контрольна робота № 2

1. Характер – це

а) система стійких індивідуальних властивостей людини, що формуються і виявляються в діяльності;

б) усталеними, узагальненими, домінуючими, вони визначають орієнтації на певні дії, що забезпечують захист, підтримку та розвиток власної особистості;

в)

2. Поле досвіду (К. Роджерс) – це

а) унікальна, суб'єктивна для кожної людини реальність, яка містить події її життя та осяжна для розуміння.

б) диференційована частина феноменологічного поля або поля сприйняття людини

в) фізичне начало, яке отримує враження від світу.

3. Акцентуація характеру – це

а) особливість людини, тягнутись до пізнання закономірностей світу, взаємин між людьми;

б) мотив, в якому виявляється потреба особистості в умовах спеціально організованої діяльності;

в) перебільшений розвиток окремих властивостей характеру на шкоду іншим, у результаті чого погіршується взаємодія з оточуючими людьми.

4. Самосвідомість – це:

а) здатність людини усвідомити саму себе, своє «Я», свої потреби, інтереси, цінності;

б) ступінь особистої свободи від відчуття провини, ригідності, тривоги;

в) динамічна систему уявлень людини про себе.

5. Я-концепція – це:

а) динамічна систему уявлень людини про себе;

б) ступінь особистої свободи від відчуття провини, ригідності, тривоги;

в) здатність людини усвідомити саму себе, своє «Я», свої потреби, інтереси, цінності.

6. Екстернальний «локус контролю» – це

а) особистість з екстернальним локусом контролю вважає, що її успіхи і невдачі регулюються зовнішніми чинниками такими як доля, успіх, щасливий випадок, впливові люди і непередбачувані сили оточення.

б) особистість з екстернальним локусом контролю вірить у те, що успіхи і невдачі визначаються її власними діями і здібностями.

7. Гендер – це:

а) біологічно, часто генетично, зумовлений поділ біологічних організмів на самців та самиць;

б) соціальна характеристика, через яку визначаються поняття «чоловік» і «жінка», психосоціальні, соціокультурні ролі чоловіка і жінки як особистостей;

в) поведінка, очікувана від того, хто має певний соціальний статус.

8. Маскулінність – це:

а) певна схема жіночої поведінки, ознаками якої є: пасивність, концентрація на почуттях, прояв емоцій та прагнення розділити їх з іншими;

б) певна схема чоловічої поведінки, ознаками якої є: прагнення бути інтелектуально та фізично активним, неемоційним, не проявляти ознак слабкості;

в) прояв і жіночих, і чоловічих якостей.

9. Фемінність – це:

а) прояв і жіночих, і чоловічих якостей;

б) певна схема жіночої поведінки, ознаками якої є: пасивність, концентрація на почуттях, прояв емоцій та прагнення розділити їх з іншими;

в) певна схема чоловічої поведінки, ознаками якої є: прагнення бути інтелектуально та фізично активним, неемоційним, не проявляти ознак слабкості.

10. Андроґінність – це

а) певна схема жіночої поведінки, ознаками якої є: пасивність, концентрація на почуттях, прояв емоцій та прагнення розділити їх з іншими;

б) прояв і жіночих, і чоловічих якостей.

в) певна схема чоловічої поведінки, ознаками якої є: прагнення бути інтелектуально та фізично активним, неемоційним, не проявляти ознак слабкості.

Модульна контрольна робота № 3

1. Критеріями психічного здоров'я людини є:

а) здатність керувати своєю поведінкою;

б) психічні розлади;

в) акцентуації характеру.

2. Мотив – це

а) обґрунтування рішення задовольнити або не задовольнити зазначену потребу в даному об'єктивному й суб'єктивному середовищі;

б) прагнення досягти цілей того ступеня складності, на який людина вважає себе здатною;

в) нестаток суб'єкта в чомусь конкретному.

3. Потреба – це:

а) прагнення досягти цілей того ступеня складності, на який людина вважає себе здатною;

б) нестаток суб'єкта в чомусь конкретному.

в) обґрунтування рішення задовольнити або не задовольнити зазначену потребу в даному об'єктивному й суб'єктивному середовищі.

4. А. Адлер вважав, що основною рушійною силою особистості є:

а) прагнення до переваги.

б) прагнення до спілкування;

в) прагнення до самоактуалізації;

5. А. Маслоу вважав, що основною рушійною силою особистості є:

а) прагнення до спілкування;

б) прагнення до переваги.

в) прагнення до самоактуалізації;

6. Найголовнішим архетипом, що втілює в собі єдність свідомого та

несвідомого, гармонію та баланс різних протилежних елементів психіки.

- а) самість;
- б) тінь;
- в) персона.

7. Стрес має тільки негативні наслідки для організму:

- а) так;
- б) ні.

8. Види стресу:

- а) хронічний і дистрес;
- б) еустрес і дискомфорт;
- в) еустрес і дистрес.

9. Здібності – це:

- а) певні схильності людини до діяльності;
- б) вищий рівень здібностей людини до певної діяльності;
- в) спосіб дії, тобто успішне оволодіння конкретною нормою діяльності і

можливістю ефективно застосовувати її на практиці.

10. Талант – це:

- а) спосіб дії, тобто успішне оволодіння конкретною нормою діяльності і можливістю ефективно застосовувати її на практиці;
- б) певні схильності людини до діяльності;
- в) вищий рівень здібностей людини до певної діяльності.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

Питання до іспиту

1. Співвідношення понять: “індивід”, “особистість”, “індивідуальність”.
2. Сутність поняття “особистість” у психодинамічних теоріях.
3. Сутність поняття “особистість” у когнітивних теоріях.
4. Сутність поняття “особистість” у гуманістичних теоріях.
5. Сутність поняття “особистість” у радянській психології (В. Бехтерев, О. Лазурський).
6. Сутність поняття “особистість” з позиції біхевіоризму.
7. Сутність поняття «особистість» у трансперсональній психології (С. Гроф, Р. Асаджіолі).
8. Загальна характеристика екзистенційної психології.
9. Д.Віннікот про психологічні чинники розвитку особистості.
10. Х. Кохут як засновник селф-психології.
11. Психоаналіз Н. Мак-Вільямс.
12. Ключові характеристики КПТ.
13. Сутність транзактного аналізу.
14. Характеристика динамічної структури особистості (за К. Платоновим).

15. Характеристика психосоціальних стадій розвитку особистості (за Е. Еріксоном).
16. Характеристика стадій розвитку особистості (за Д. Ельконіним).
17. Особистість у концепції персоналізації А. Петровського
18. Характеристика стадій розвитку особистості (за Г. Костюком).
19. Характеристика диспозиційного напрямку Г. Олпорта.
20. Характеристика структури особистості (за Д.Леонтьєвим).
21. Характеристика потреб, як джерела активності особистості.
22. Співвідношення понять «характер» і «особистість».
23. Характеристика мотиваційної сфери особистості.
24. Сутність поняття «особистість» у східному соціокультурному середовищі.
25. Загальна характеристика здібностей людини.
26. Роль спілкування в психічному розвитку людини.
27. Характеристика Я – концепції особистості та її структури.
28. Співвідношення самооцінки та рівня домагань.
29. Психологічні характеристики особистості.
30. Співвідношення понять «темперамент» і «особистість».
31. Співвідношення понять «темперамент» і «характер».
32. Поняття психічного здоров'я особистості.
33. Базові здатності, які сприяють самоефективності за А. Бандурою.
34. Селективна оптимізація та компенсація при досягненні високої самоефективності особистості (А. Фреунд, П. Балтіс)
35. Онтопсихологія. Історія розвитку.
36. Здібності особистості та рівні їх розвитку (обдарованість, талант, геніальність).
37. Психологічна характеристика стресу.
38. Джерела активності особистості в різних психологічних теоріях. (А. Маслоу, С. Мадді, К. Юнг, А. Адлер та інші).
39. Загальна характеристика невротичної особистості
40. Роль дитинства в становленні особистості.
41. Сутність соціалізації особистості та її основні етапи.
42. Характеристика психологічно зрілої особистості з позиції гуманістичної психології.
43. Особливості становлення і розвитку самосвідомості в онтогенезі.
44. Характеристика психологічно зрілої особистості з позиції психоаналізу.
45. Сутність поняття “спрямованість особистості”.
46. Характеристика психологічно зрілої особистості з позиції вітчизняної психології.
47. Сутність ієрархічної теорії мотивації А. Маслоу.

- 48. Характеристика типів особистості з різним локусом контролю.
- 49. Особливості формування характеру особистості.
- 50. Характеристика основних видів діяльності.
- 51. Характеристика бар'єрів саморозвитку особистості.
- 53. Проблема формування індивідуального стилю діяльності особистості.
- 54. Типи молодіжних субкультур, які характерні для сучасного вітчизняного соціуму.

Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	А: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	В: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	С: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	Е: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	3	5	15
Робота на практичному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, аналіз фільмів, участь у дискусії)	5	6	30
Модульна контрольна робота	5	3	15
Іспит			40
максимальна кількість балів 100			

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Всього -180 год., лекції -30 год., практичні -30 год.,самостійна робота -120 год.

Тиждень	1	2	3	3	(4,5,6)	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	Модуль 1			Модуль 2				Модуль 3								
Лекції (год)	2	4	2	2	2	4	2	4	4	4	4					
Дати	19.09.22	26.09.22	11.10.22	01.11.22	08.11.22	15.11.22	15.11.22									
Теоретичні розділи	Соціально-психологічна природа особистості			Соціально-психологічна характеристика особистості				Особистісний потенціал та самоефективність								
Теми лекцій	Поняття персонології як науки:	Основні теорії особистості у західній і східній соціокультурних традиціях	Теорії особистості у радянській та вітчизняній психології	Поняття самосвідомості	Рівні організації особистості	Типи організації характерів	Психотерапія розладів особистості	Поняття життєстійкості як психологічного явища	Розвиток і формування особистості	Психологія творчості						
Практичні заняття (год)	2		4	6	6			6	6							
Дати	26.09.22		31.10.22	14.11.22; 21.11.22	28.11.22	05.12.22										
Теми практичних занять	Поняття персонології як науки		Основні теорії особистості у західній і східній соціокультурних традиціях	Я-концепція особистості	Типи організації характерів			Потреби і мотиви як джерело активності особистості	Психологія творчості							
Самостійна робота	Ведення словника. Підготовка до практичних занять №1 - 2. Виконання інших завдань, передбачених у п.4.2. цієї програми. Підготовка до модульного контролю №1.			Ведення словника. Підготовка до практичних занять №3 - 4..Опрацювання статей. Підготовка конспектів – першоджерел. Виконання інших завдань передбачених у п.4.2. даної програми. Підготовка до модульного контролю №2.				Ведення словника. Підготовка до практичних занять №5 - 6..Опрацювання статей. Підготовка конспектів – першоджерел. Виконання інших завдань передбачених у п.4.2. даної програми. Підготовка до модульного контролю №3.								
Види контролю	<i>Поточний контроль:</i> усні відповіді на практичних; тестові форми контролю для визначення рівня залишкових знань; усний захист завдань на практичних заняттях. <i>Модульний контроль №1- 3.</i>															
ІСПИТ																

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

1. Абрахам Маслоу. Новые рубежи человеческой природы. Под общей редакцией Г.А.Балла, А.В. Киричука, Д.А. Леонтьева /перевод с английского. – М.:Смысл, 2010. – 425с.
2. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. – М.: Прогресс, 2009. – 422 с.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Изд-во «Питер», 2011. – 528 с.
4. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. / М.Й.Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.
5. Гроф С. Путешествие в поисках себя. Пер. с англ. – М.: Институт трансперсональной психологии, 2006. – 336 с.
6. Елесеєв О.П. Практикум по психологии личности. – СПб-Москва-Харьков-Минск, 2000. – 560с.
7. Карпенко З.С. Аксіопсихологія особистості. – К.: ТОВ «Міжнародна фінансова агенція», 2009. – 216с.
8. Клименко В. В. Психологія творчості: навч. посібник для вищих навч. закладів / В. В. Клименко; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – К.: Центр навч. літератури, 2006. – 480 с.
9. Ларцев В.С. Социальные и культурные детерминанты формирования личности. Монография. – К.: «Прент-Экспресс», 2005. – 430с.
10. Леонгард Карл. Акцентуированные личности. – К.: Магистр, 2001. – 427с.
11. Мадди Сальваторе. Теории личности. Сравнительный анализ / Пер. с англ. – СПб.: Изд-во «Речь», 2004. – 539с.
12. Орлов А.Б. Психология личности и сущности человека: Парадигмы, проекции, практики: Учебное пособие для студентов психологических факультетов вузов. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 632с.
13. Основи психології: Підручник /за заг. Ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – вид. 5-те, стереотипне. – К.: Либідь, 2005. – 632с.

14. Психология человека от рождения до смерти /за ред. А.А. Реана. – СПб.: ЕВРОЗНАК, 2002. – 656с.
15. Первин Лоуренс, Джон Оливер. Психология личности. – М., 2007. – 607с.
16. Психологія особистості: Словник-довідник /за ред. П.П. Горностая, Т.М. Титаренко. – К.: Рута, 2005 – 320с.
17. Роберт Фрейджер, Джеймс Фейдимен. Психология личности. Теории, упражнения, эксперименты. – СПб-Москва, 2002. – 864с.
- 18.Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посібник / В. А. Роменець. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.
19. Семиченко В.А. Психологія особистості. – К.: Видавець Ешке О.М., 2007. – 427 с.
- 20.Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 280 с.

Допоміжна

1. Василюк Ф.Е. Жизненный мир и кризис. Анализ критических ситуаций // Психологический журнал, 2001. – Т.16. - №3. – С.90 – 101.
2. Киричук О.В. Педагогічна система освітнього закладу як об'єкт психології управління // Психологія на перетині тисячоліть: Збірник наукових праць учасників П'ятих Костюківських читань: В 3 т. – Т.2. – К.: Гнозис, 2000. – 712с.
3. Развитие психологической и педагогической наук в Украине 1992 – 2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України/ Академія педагогічних наук України. Частина I. – Харків: «ОВС», 2002. – 640с.
4. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности / Основные положения, исследования и применение. – СПб, 2005. – С. 479-574. (Оценка самоактуализации – «Опросник личностной ориентации» РОИ – С. 509 – 513).

Інформаційні ресурси

1. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 280 с. <https://westudents.com.ua/knigi/529-psihologiya-osobistost-stolyarenko-ob.html>
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. Модульно-рейтинговий курс : Навчальний посібник / І. М. - Київ : ВД «Професіонал», 2005. - 656 с. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14695>
3. Вдовиченко О. В. "Типологія особистості ризику." Збірник наукових праць " Проблеми сучасної психології" 29, 2015. – ст. 115-124. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2015-29.%25p>
4. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с. <https://lib.iitta.gov.ua/704775/1>
5. Терещенко Л. А.; Олінковська Т. А. Причини й механізми виникнення невротичних розладів особистості дитини з погляду сучасної педагогічної психології. Актуальні проблеми психології, 2015, 1-6. – ст. 60-64. <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v1/i48/12.pdf>